

Asia: VN/30583/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston maaseutupoliittiseksi selonteoksi eduskunnalle

1. Yleiset huomiot

Mitä ajatuksia selontekoluonnos herättää? Huom. Ilmoita tässä, mikäli yksityishenkilönä haluat, että lausuntosi näkyy myös hankeikkunassa.

-

2. Maaseutupolitiikan suunnittelujärjestelmä

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat maaseutupolitiikan suunnittelujärjestelmään liittyen olennaiset?

-

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä?

-

3. Maaseutualueiden tilannekuva ja muutostekijät

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat maaseutualueiden tilannekuvaan ja muutostekijöihin liittyen olennaiset?

-

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä ottaen huomioon selonteon tarkoitus ja tavoitteet?

-

4. Kansallinen maaseutuvisio

Onko selonteossa kuvattu maaseutuvisio olennainen?

-

Puuttuuko maaseutuvisiosta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä ottaen huomioon selonteon tarkoitus ja tavoitteet?

-

5. Poikkihallinnolliset tavoitteet ja kehittämissuositukset (Anna vastaukset monivalintakysymykseen kohdassa seitsemän Muut täydennystarpeet)

Ovatko selonteossa tunnistetut poikkihallinnolliset tavoitteet (5 kpl) ja kehittämissuositukset (24 kpl) olennaiset?

-

Mitkä ovat näkökulmastanne tärkeimmät poikkihallinnolliset tavoitteet (1-3 kappaletta)?

-

Voit kirjoittaa mahdolliset tarkemmat kommentit tavoitteisiin tavoitekohtaisesti:

-

Mitkä ovat näkökulmastanne tärkeimmät poikkihallinnolliset kehittämissuositukset (1-5 kappaletta)? (Merkitse kehittämissuosituksien numerot 1-24)

-

Puuttuuko poikkihallinnollisista tavoitteista tai kehittämissuosituksista jokin kansallisesti merkittävä näkökohta, joka tulisi lisätä?

-

Voit kirjoittaa mahdolliset tarkemmat kommentit kehittämissuosituksiin suosituskohtaisesti:

-

6. Liite: Maaseutualueiden nykytilanteen ja muutostekijöiden kuvaus

Ovatko liitteessä kuvatut maaseutualueiden nykytilanne ja muutostekijät olennaiset?

-

Puuttuuko nykytilanteen ja muutostekijöiden kuvauksesta jokin kansallisesti merkittävä näkökohta, joka tulisi lisätä?

-

7. Muut täydennystarpeet (anna tässä kohdassa vastaukset kohdan viisi monivalintakysymyksiin)

Onko selonteossa muita täydennystarpeita?

Maaseutupoliittinen selonteko antaa hyvän ja kattavan kuvan suomalaisen maaseudun tilanteesta ja kehittämisen tarpeista. Puumalan kunnan lausunto koskee lausuntopyynnön kohtaa 5, jossa pyydetään kommentoimaan ja arvottamaan poikkihallinnollisia tavoitteita ja kehittämissuosituksia.

Digitaalisen ja fyysisen saavutettavuuden parantaminen on Puumalan kunnan ja saaristokuntien näkökulmasta keskeisin poikkihallinnollinen tavoite. Selonteossa annetaan painopisteelle kehittämissuosituksia, joista tärkeimpinä voi pitää digitaalisen kuilun kaventamista, yksityisteiden kunnan varmistamista ja saaristoliikenteen toimivuutta.

Puumalan kunta pitää olennaisen tärkeänä digitaalisen kuilun kaventamisen näkökulmasta sitä, että lakia sähköisen viestinnän palveluista muutettaisiin siten, että yleispalveluvelvoite edellyttää enemmän kuin yhden liittymän tarjoamista yleisen viestintäverkon käyttäjille ja yrityksille. Lisäksi lakia sähköisen viestinnän palveluista tulisi muuttaa kauttaaltaan siten, että se huomioi paikkariippumattoman työn ja monipaikkaisen asumisen. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella määrättyjä internetyhteyden vähimmäisnopeuksia tulisi nostaa niin, että nopeus vastaisi nyky-yhteiskunnan tarpeita. Nykyiset säädökset eivät vastaa digitaalisten palveluiden nykypäivän tai tulevaisuuden vaatimuksia tietoliikenneyhteyksien laadusta tai nopeudesta. Huomionarvoista on myös, että nykyinen laki sähköisen viestinnän palveluista on annettu vuonna 2014, ja uusimmat päivitykset siihen vuonna 2020, eikä se ole enää ajantasainen.

Selonteko tunnistaa erinomaisesti yksityisteiden merkityksen maaseudulle ja huoltovarmuudelle. Alkutuotannon raaka-aineet tulevat yksityisteiden päästä, joten yksityisten merkitys tulee tunnistaa kansallisesti. Samoin yhdysteiden ja kolminumeroisten maanteiden rooli on keskeinen ja näiden perusparannusten kannattavuuden mitta ei voi olla henkilöliikenteen autojen määrä. Perusparannusten ja päällystysten suunnittelussa tulee katsoa kuljetusten koko arvoketjua ja näitä tieosuuksia tulee priorisoida nykyistä korkeammalle perusväylänpidon rahoitusta suunnattaessa.

Saaristoliikenteen näkökulmasta selontekoon tulee lisätä se, että liikenneolosuhteita edistetään jatkamalla lossit silloiksi -ohjelmaa.

Monipaikkaisuus näkyy Puumalan kaltaisten maaseutu- ja saaristokuntien sekä elinkeinoelämän toiminnassa ja taloudessa vahvasti. Tietopohja monipaikkaisuuden kuvaamiseksi on kuitenkin riittämätöntä ja puutteellista. Sen vuoksi on hyvä, että selonteko tunnistaa monipaikkaisuuden seurannan yhtenä keskeisenä kehittämiskohteenä. Monipaikkaisuuden seurannan edistämiseksi tulisi toimia vähintäänkin siten, että maan hallitus sekä digi- ja väestötietovirasto käynnistäisivät riittävät toimenpiteet ns. kakkosasukkaiden paremmaksi tunnistamiseksi ja tilastoisuudeksi sekä asuntojen ja vapaa-ajan asuntojen käyttöasteen tiedostamiseksi. Esimerkiksi loma-asukkaiden osalta kontaktointi perustuu kunnissa ainoastaan kiinteistörekisterin omistajatietoihin. Laajamittaisessa yhteiskunnan häiriötilanteessa, kuten vaikkapa pitkäaikaisessa sähkökatkossa, ei hyvinvointialueella ole tietoa siitä kenen käytössä yksittäinen loma-asunto tosiasiallisesti on, eikä esimerkiksi haavoittuvassa asemassa olevia voida tunnistaa. Valtiosuusuudistuksen yhteydessä monipaikkaisuus tulee huomioida laskentakriteerinä kuntapuolella ja lisäksi hyvinvointialueiden rahoituksen kriteerinä.

Lisäksi Puumalan kunta painottaa, että maaseutualueiden kehitys on kaikkien ministeriöiden hallinnonalueiden vastuulla ja eritoten valtionvarainministeriön vastuualueella, sillä kuntien rahoituspohja määrittää peruspalveluiden palveluverkkoa ja hyvinvointialueiden rahoitus sote- ja pelastuspalveluiden palveluverkkoa.

Kuuva Niina
Puumalan kunta